

REGIMUL ZONELOR LIBERE

Prezentarea de față are în vedere prevederile legale în vigoare la data de 31.03.2004

Legislație aplicabilă în domeniu

- Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere, publicată în M.Of. nr. 182/30.07.1992
- Ordinul nr. 1431/2002 al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței, pentru aprobarea Instrucțiunilor privind acordarea licențelor de lucru și a permiselor de acces în zonele libere, publicat în M.Of. nr. 879/06.12.2002

Domeniul de aplicare al prevederilor legale privind zonele libere

Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere prevede posibilitatea instituirii regimului de zonă liberă în porturile maritime și în cele fluviale ale României, în lungul Canalului Dunăre-Marea Neagră, al altor canale navigabile și în teritoriile din apropierea punctelor de trecere a frontierei în scopul promovării schimburilor internaționale și al atragerii de capital străin pentru introducerea tehnologiilor noi, precum și pentru sporirea posibilităților de folosire a resurselor economiei naționale.

Zonele libere fac parte integrantă din teritoriul statului român și li se aplică legislația națională. Supravegherea vamală se face numai la limita zonelor libere.

Zonele libere trebuie să fie precis delimitate și împrejmuite. Controlul accesului către zonele libere se efectuează de organele vamale și grănicerești.

În zonele libere sunt admise mijloace de transport, mărfuri și alte bunuri, fără restricții privind țara de origine, de proveniență sau de destinație.

Nu sunt admise bunurile al căror import este prohibit pe teritoriul României prin lege sau prin convențiile internaționale la care România este parte.

Înființarea zonelor libere

Înființarea și delimitarea teritorială a zonelor libere, a unităților vamale și grănicerești corespunzătoare se fac prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerelor interesate și a autorităților administrației publice locale. Prin hotărârea Guvernului de înființare se aprobă regulamentul de organizare și funcționare a zonei libere, regimul de exploatare, administrare și control, modul de percepere a taxelor și a tarifelor, precum și mijloacele necesare supravegherii vamale și grănicerești.

Activități ce se pot desfășura în zonele libere

În zonele libere se pot desfășura activități precum:

manipularea, depozitarea, sortarea, măsurarea, ambalarea, condiționarea, prelucrarea, asamblarea, fabricarea, marcarea, testarea, licitarea, vânzarea-cumpararea, expertizarea, repararea, dezmembrarea mărfurilor, organizarea de expoziții, operațiuni de bursă și financiar-bancare, transporturi și expediții interne și internaționale, închirierea sau concesiunea clădirilor, spațiilor de depozitare și a spațiilor neamenajate destinate construirii de obiective economice și hoteliere, controlul calitativ și cantitativ al mărfurilor, navlosirea, agenturarea și aprovizionarea navelor și altor mijloace de transport, prestări de servicii, alte activități specifice zonelor libere.

Persoanele fizice și juridice, deci și societățile comerciale pot realiza activitățile enumerate anterior, numai pe baza licențelor eliberate de administrația zonei libere.

1. Licența de lucru

Licența de lucru în zona liberă este documentul în baza căruia Administrația Zonei Libere permite unui agent economic, persoană fizică sau juridică română sau străină, denumit și *utilizator* sau *terț utilizator*, să desfășoare activități în baza contractelor încheiate.

Utilizatorul reprezintă agentul economic care are relații contractuale, în mod direct, cu administrația zonei libere.

Terț utilizator este agentul economic care are relații contractuale, în subsidiar, cu administrația zonei libere, având, în principal, relații contractuale cu utilizatorul.

Contractele se încheie de către Regia Autonomă "Administrația Zonei Libere" cu utilizatorii sau de către utilizatori cu terți.

Contractele care se încheie pot fi de concesiune, de închiriere, de asociere sau de prestări de servicii. Sunt considerate contracte de prestări de servicii și comenzile confirmate, ofertele confirmate, mandatele acordate și alte documente cu caracter similar.

1.1 Procedura eliberării licenței de lucru

În vederea obținerii licenței de lucru, utilizatorii sau terții utilizatori adresează o cerere în acest sens administrației zonei libere, care este singura competentă să elibereze licențe de lucru. Licențele de lucru se eliberează pe baza documentelor stabilite de Consiliul de administrație al Regiei Autonome "Administrația Zonei Libere", cu avizul Direcției generale Agenția Zonelor Libere din cadrul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Licențele de lucru se vor elibera numai după prezentarea, de către utilizatori, a aprobărilor necesare desfășurării activității respective, obținute de la organele abilitate în acest sens. Prezentarea acestor documente este obligatorie în cazul în care, prin acte normative, se prevede expres obligația obținerii unor avize, acorduri, autorizații din partea unor autorități ale statului pentru activitatea pe care solicitantul intenționează să o desfășoare în zonele libere.

Licența de lucru se va elibera pentru fiecare dintre activitățile ce urmează a fi desfășurate în zona liberă, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data solicitării.

În **cazul pierderii licenței de lucru**, utilizatorului i se va elibera o nouă licență de lucru (duplicat), la cererea acestuia, consemnându-se despre aceasta în registrul de evidență a licențelor eliberate. În vederea eliberării unei noi licențe de lucru, solicitantul va trebui să publice anunțul de pierdere într-un ziar de mare tiraj. Pentru a i se elibera o nouă licență, solicitantul va achita tariful pentru eliberarea licenței de lucru.

Dacă în perioada de valabilitate a licenței de lucru intervin schimbări privind denumirea utilizatorului sau terțului utilizator, dovedite cu documente legal întocmite, utilizatorului sau, după caz, terțului utilizator i se va elibera un nou formular de licență până la expirarea perioadei de valabilitate.

1.2 Durata valabilității licențelor de lucru

Licențele de lucru vor fi acordate pe o durată de o lună, 3 luni, 6 luni, 12 luni, după caz, și pot fi reînnoite, la cerere, contra cost.

1.3 Transmisibilitatea licențelor de lucru

Licențele de lucru acordate nu sunt transmisibile de la un utilizator la alt utilizator sau de la un utilizator la un terț utilizator și nu pot fi folosite în comun de mai mulți utilizatori și/sau terți utilizatori.

1.4 Taxele și tarifele plătite pentru eliberarea licenței de lucru

Contravaloarea taxei de licență de lucru va fi stabilită de către fiecare administrație, conform uzanțelor internaționale și cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

În fundamentarea acestor taxe se va ține seama de valoarea economică și socială a activității ce urmează a se desfășura.

Utilizatorul va achita tariful licenței de lucru, precum și tariful aferent serviciilor efectuate de administrația zonei libere pentru eliberarea licenței de lucru. Tarifele licențelor de lucru vor avea aceleași valori pentru activități identice.

1.5 Refuzul eliberării licenței de lucru

În cazurile în care solicitantul nu prezintă autorizațiile și avizele obligatorii pentru desfășurarea activității respective, are obligații financiare sau contractuale neonorate la termen față de administrația zonei libere sau solicită licență pentru activități nepermise de legislația aplicabilă, Administrația zonei libere poate refuza eliberarea licenței de lucru, pentru una sau mai multe activități propuse de solicitant. În această situație, solicitantul poate face **contestație**. Rezolvarea contestației se face în termenele și procedura stabilite prin Legea contenciosului administrativ nr.29/1990, astfel:

- în termen de 30 de zile de la data comunicării refuzului dat de către organul emitent, Consiliul de administrație al Regiei Autonome "Administrația Zonei Libere" are obligația să o rezolve în termen de 30 de zile de la înregistrarea ei;
- în termen de 10 zile de la comunicarea deciziei Regiei Autonome "Administrația Zonei Libere " la Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului - Direcția generală Agenția Zonelor Libere, care are obligația să o rezolve în termen de maximum 10 zile de la primire;

- în termen de 30 de zile de la data când s-a comunicat soluția de către Direcția generală Agenția Zonelor Libere, la instanța de judecată competentă.

1.6 Renunțarea de către utilizator la una sau mai multe activități pentru care a primit licența

Dacă utilizatorul renunță la una sau la mai multe activități pentru care a primit licența de lucru, are obligația să notifice în scris intenția administrației zonei libere cu 15 zile lucrătoare înainte de renunțarea la respectiva activitate.

În acest caz, administrația va retrage imediat licența de lucru acordată pentru acea activitate, fără returnarea contravalorii acesteia, indiferent de durata rămasă neexecutată.

1.7 Retragera sau anularea licenței de lucru

În cazurile în care solicitantul nu prezintă autorizațiile și avizele obligatorii pentru desfășurarea activității respective, are obligații financiare sau contractuale neonorate la termen față de administrația zonei libere sau solicită licență pentru activități nepermise de legislația aplicabilă, Administrația zonei libere are dreptul să retragă licența de lucru sau să o anuleze. Retragera sau anularea licenței de lucru se va face fără returnarea contravalorii acesteia, indiferent de durata rămasă neexecutată.

Utilizatorul poate face contestație împotriva deciziei de retragere sau de anulare a licenței de lucru. Termenul în care se poate face această contestație este de 30 de zile de la comunicare. Contestația se depune la Consiliul de administrație al Regiei Autonome "Administrația Zonei Libere.....". Soluționarea contestației urmează a se face în termenul și cu procedura stabilită prin Legea nr.29/1990.

2. Permisul de acces

Reprezintă documentul pe baza căruia este permis accesul persoanelor, al mijloacelor de transport și al utilajelor în incinta zonei libere. Permisul de acces se eliberează de administrația zonei libere și cu achitarea tarifelor aferente.

Categoriile de permise și condițiile de acordare a acestora se stabilesc prin Regulamentul de utilizare a zonei libere, aprobat de Consiliul de

administrație al Regiei Autonome "Administrația Zonei Libere " și avizat de Direcția generală Agenția Zonelor Libere.

Facilități

Legiuitorul a prevăzut anumite facilități pentru persoanele fizice sau juridice care doresc să desfășoare o anumită activitate în zonele libere.

1. Terenurile și construcțiile din zonele libere pot fi concesionate sau închiriate persoanelor fizice și juridice, române sau străine. Termenul de concesionare poate fi de maximum 50 de ani și se stabilește în funcție de valoarea investiției sau de specificul activității.
2. Mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri provenite din străinătate sau destinate altor țări, care se introduc în sau se scot din zonele libere, sunt exceptate de plata taxelor vamale și a impozitelor.
3. Materialele și accesoriile românești, care intră în zonele libere și sunt folosite pentru fabricarea unor bunuri, sunt scutite de taxe vamale, cu îndeplinirea formalităților de export.
4. La lichidarea sau restrângerea activității desfășurate în zona liberă, persoanele fizice sau persoanele juridice străine pot transfera în străinătate capitalul și profitul, după plata tuturor obligațiilor către statul roman și partenerii contractuali.
5. Bunurile românești care se utilizează pentru construcții, reparații și întreținerea de obiective în teritoriul zonelor libere sunt scutite de taxe vamale.
6. Bunurile dintr-o zonă liberă pot fi transportate în altă zonă liberă fără plata de taxe vamale. Aceste bunuri pot fi tranzitate pe teritoriul vamal al României, cu respectarea dispozițiilor legale.
7. Activitățile specifice desfășurate în zona liberă de persoanele autorizate în acest scop sunt scutite de la taxa pe valoarea adăugată;
8. Sunt scutite de la plata taxei pe valoarea adăugată mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri provenite din străinătate care se introduc direct în zonele libere.

Potrivit Codului fiscal contribuabilii care își desfășoară activitatea în zona liberă pe bază de licență și care până la data de 1 iulie 2002 au realizat investiții în zona liberă, în active corporale amortizabile utilizate în industria prelucrătoare, în valoare de cel puțin 1.000.000 dolari S.U.A., beneficiază de scutire de la plata impozitului pe profit, în continuare, până la data de 30 iunie 2007. Aceste prevederi legale își încetează aplicabilitatea în situația în care survin modificări în structura acționariatului contribuabilului. În înțelesul prezentului alineat, modificare de acționariat în cazul societăților cotate se consideră a fi o modificare a acționariatului, în proporție de mai mult de 25 % din acțiuni, pe parcursul unui an calendaristic.

Cu excepția prevăzută anterior, contribuabilii care obțin venituri din activități desfășurate pe bază de licență într-o zonă liberă au obligația de a plăti impozit pe profit în cotă de 5 % pentru profitul impozabil care corespunde acestor venituri, până la data de 31 decembrie 2004.

Operațiuni financiare

Toate operațiunile financiare legate de activitățile desfășurate în zonele libere se fac în valută liber convertibilă acceptată de Banca Națională a României.

Operațiunile financiare care se efectuează în perioada realizării construcțiilor și obiectivelor din zonele libere se pot efectua și în lei.

Resursele financiare ale administrațiilor zonelor libere provin din :

- taxe pentru licențe de desfășurare de activități ;
- venituri din aplicarea tarifelor de închiriere și concesiune ;
- alte venituri.

Nivelul tarifelor pentru închirieri și concesiuni se stabilește prin contractele încheiate între administrațiile zonelor libere și persoanele fizice și juridice, române sau străine, care desfășoară activități în zonele libere.

Exproprierea, rechiziționarea sau luarea altor măsuri cu efecte similare pentru investițiile efectuate în zonele libere nu se va face decât în caz de interes public, cu respectarea prevederilor legale și cu plata unei despăgubiri corespunzătoare valorii investiției, care trebuie să fie promptă, adecvată și efectivă.

Clădirile din interiorul zonelor libere nu pot fi folosite ca locuințe. Astfel, pentru personalul care lucrează în interiorul zonelor libere se pot prevedea numai spații pentru desfășurarea activității de pază, cantine și restaurante.

Bunurile fabricate în zonele libere, care intră în interiorul vamal al României, sunt supuse taxelor vamale.

Mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri care se introduc, se află în sau se scot din zonele libere, precum și activitățile desfășurate în aceste zone sunt supuse normelor sanitare, fitosanitare, sanitar-veterinare și de protecție a mediului, după caz.

Contravenții

Legea nr. 84/1992 prevede că sunt contravenții, dacă nu au fost savârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni, următoarele fapte:

- intrarea în zonele libere fără aprobarea administrației ori fără premise eliberate de administrațiile zonelor libere sau de alte organe autorizate prin lege;
- introducerea în zonele libere de bunuri neînsoțite de documente;
- desfășurarea altor activități decât cele prevăzute în licențele eliberate;
- desfășurarea de activități, altele decât cele prevăzute în hotărârea de înființare a zonei libere.

Contravențiile prevăzute se sancționează cu amendă, al cărei quantum variază de la 250 USD la 20.000 USD, iar bunurile ce fac obiectul lor se confiscă.

Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de împuterniciții administrației zonei libere.

Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se poate face plângere în termen de 15 zile de la data comunicării acestuia. Plângerea se depune la administrația zonei libere și se soluționează de judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția.